

**Asia: Kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristöarviointia koskeva suunnitelma
VN/25123/2024.** Ympäristöministeriö, 6.6.2025.

Suomen ilmastopaneeli

Raisa Mäkipää, sihteeristö: Marja Salo

Taustaa

Ilmastopaneeli on yhteydessä Luontopaneelin, Kestävyyspaneelin ja Metsäbiotalouden tiedepaneelin kanssa osallistunut kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelun tiedesparraukseen ja koonnut yhteisiä viestejä vahvistamaan valmistelun tietopohjaa. Tässä lausunnossa on hyödynnetty tiedepaneelien yhdessä laatimia viestejä.

Suomen ilmastopaneelin näkemykset

Ennallistamisasetuksen toteuttaminen ja luonnon tilaa heikentävien toimien hillitseminen tuottaa myös ilmastohyötyjä. Ilmastopaneeli pitää tärkeänä suunniteltavien ennallistamistoimien monihyötyisyyttä. Ennallistamista vaativien haittojen välttäminen voi tukea ilmastotavoitteiden saavuttamista ja on edullisempaa kuin haittojen korjaaminen.

Olemassa oleviin ohjelmiin ja strategioihin on kirjattu ennallistamisasetusta toteuttavia ja ilmastotavoitteita tukevia toimia, joita ei vielä ole edistetty täysimääräisesti. Suunnitelman ympäristöarvioinnissa tulisi huomioida kuinka eri ohjelmissa ja strategioissa vaikuttaviksi jo tunnistetut toimet etenevät.

Suunnitelmassa tulisi huomioida vahvemmin nykykehityskulut ja ennallistamistavoitteiden kanssa ristiriidassa oleva ohjaus, jotta politiikan johdonmukaisuutta voitaisiin parantaa luonto- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Ennallistamistoimien kustannusvaikuttavuuden tarkastelu tulisi olla osa vaikutusten arviointia. Poliittikajohdonmukaisuus tukee kustannusvaikuttavuutta, jotta samanaikaisesti ennallistamistoimien kanssa luonnon tilaa ei heikennetä toisaalla.

Esimerkkejä poliittikajohdonmukaisuudesta ja sen puutteista: Turvepeltojen vettäminen hillitsee kasvihuonekaasupäästöjä. Samanaikaisesti tulisi säädellä luonnon tilaa heikentävää uusien turvepeltojen ojitusta ja raivausta. Vettämiseen vaikuttaviksi mahdollisiksi ohjauskeinoiksi on tunnistettu ojituksen luvanvaraisuus ja maankäytön muutosmaksu. Metsistä esimerkkinä voidaan mainita metsänhoitoyhdistysten neuvonta, verovähennysoikeus ja vanhat KEMERA-tuet kunnostusojituksiin, jotka ovat ohjanneet metsänomistajia taloudellisesti vähemmän kannattavaan ja ympäristöä enemmän kuormittavaan metsänkasvatukseen. Lisäksi esimerkiksi pinta-alaperusteiset maataloustuet, jotka esimerkiksi kannustavat jatkamaan turvepeltojen viljelyä, vaikka se ei olisi ruoantuotannon, ilmaston tai luonnon kannalta järkevää.